

ЦЕНТР

ГРОМАДЯНСЬКИХ

СВОБОД

РІЧНИЙ ЗВІТ 2023

РІЧНИЙ ЗВІТ
ЦЕНТРУ
ГРОМАДЯНСЬКИХ
СВОБОД
2023

АДРЕСА:

м. Київ, вул. Басейна 9г, оф. 28

Електронна пошта: office@ccl.org.ua

www.ccl.org.ua

ЗМІСТ

Вступне слово	4
---------------	---

2. Про Центр громадянських свобод	7
-----------------------------------	---

3. Діяльність в межах стратегічних напрямків та правозахисні ініціативи	8
--	---

3.1. Розвиток правозахисного руху та підтримка реформ	9
---	---

3.2. Подолання наслідків міжнародного збройного конфлікту	14
---	----

3.3. Залучення громадськості до правозахисної діяльності	21
--	----

3.4. Освіта і просвіта у сфері прав людини	28
--	----

3.5. Зміцнення міжнародної солідарності	32
---	----

3.6. Організаційний розвиток	35
------------------------------	----

4. Досягнення	42
---------------	----

5. Команда	45
------------	----

6. Фінансовий звіт	49
--------------------	----

ВСТУПНЕ СЛОВО

Нещодавно я розмовляла з дітьми в школі, і вони питали мене про лідерство. Я сказала їм: «Уявіть, ви йдете вулицею і бачите розкидане сміття біля урни. Ви раді були б його не помітити, бо ошатно вбрані та кудись поспішаєте, але ви зупиняєтеся і починаєте прибирати. І тут обов'язково хтось поряд із вами, ваші друзі чи якісь незнайомці запитують: „Для чого ускладнювати собі життя? Тобі що, більше за всіх треба?“. Коли ви самому собі відповідаєте, що так, мені

більше за всіх треба, тоді ви й стаєте лідером. Бо лідерство визначається відповідальністю, а не кількістю підписників у фейсбуці».

Публічні інтелектуали кажуть, що ми живемо в епоху постправди. Як на мене, ми живемо в епоху постзнань. Люди із доступом до гуглу, які за секунду можуть отримати формулу аспірину, забувають, що це ще не робить їх хіміками. Люди по всьому світу вимагають швидких та простих рішень. Можливо, в більш спокійні часи ми могли б собі це дозволити. Можна лікувати нежить присіданнями, щонайменше шкоди для організму не буде. Але якщо ми вже маємо справу з онкологією, то ціна простих рішень буде висока.

Тому громадянському суспільству треба задавати тренд на складність. І це ще той виклик. Особливо під час повномасштабної війни на знищення, яку розпочала Росія. І ми не знаємо: ми в середині цієї війни, ми в кінці цієї війни, чи тільки на її початку. Тому у нас немає розкоші перенести розв'язання складних питань на потім. Ми маємо шукати складні рішення зараз.

Це ілюзія, що війна об'єднує. Війна об'єднує лише на самому її початку, потім починаються такі розломи за різними ознаками, які загрожують розірвати країну як соціальний організм. Соціологи вважають, що основний критерій роз'єднання суспільства — це різний досвід проживання цієї війни. І я зараз не кажу про поділ на військових, цивільних та біженців. Все набагато складніше.

Люди з протилежними точками зору не спілкуються, вони намагаються викричатися. Люди зболені та дуже категоричні, вони розрізняють лише чорне та біле, б'ють по тим, до кого можуть дотягнутися, і легко викреслюють людей та цілі групи виключно на підставі емоційної реакції на ту чи іншу подію.

Але ми не маємо розкоші так ставитися одне до одного під час геноцидальної війни, війни на знищення. Наше завдання — зшивати країну. Є два види соціального капіталу. Перший називається «бонд» (від англійського «зв'язок») і передбачає взаємодію в межах групи. Але країну так не побудуєш. Тому

*Наше
завдання —
зшивати
країну*

важливо розвивати тип соціального капіталу, який називається «брідж» (від англійського «міст»), який об'єднує різні групи між собою для досягнення мети.

Нам треба вміти будувати мости між групами з різним досвідом, з різним баченням, з різною емоційною реакцією. Бо перед нами усіма одна мета — побудувати країну, в якій права кожної людини захищені, яка має успішну економіку, яка здатна захистити своїх громадян від зовнішньої агресії.

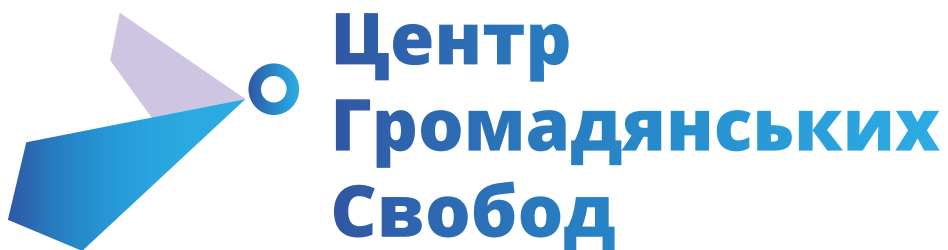
Позиція жертви небезпечна, в першу чергу, для нас самих. Коли ми працюємо із постраждалими від воєнних злочинів, ми кажемо, що вони отримали не травму війни, а вони отримали досвід війни. Так, цей досвід жахливий, і я б дуже хотіла, щоб всі ми його уникли. Але є як є. Ми не маємо замикатися в позиції жертви, ми маємо рухатися далі.

Драматичні часи надають людям можливість проявити свої найкращі риси. Ми ніколи не можемо вибрати країну, в якій народитися, чи час, коли народитися, але ми завжди можемо зробити вибір і взяти відповідальність на себе.

**Олександра
Матвійчук**

Голова організації
Центру
громадянських
свобод

www.ccl.org.ua

fb.com/ccl.org.ua

2. ПРО ЦЕНТР ГРОМАДЯНСЬКИХ СВОБОД

Центр громадянських свобод (далі — ЦГС) — українська правозахисна організація, заснована у 2007 році. ЦГС займається документуванням політичних переслідувань, фіксацією порушень прав людини та воєнних злочинів, здійснює моніторинг та аналіз законопроектів на відповід-

ність стандартам прав людини, проводить громадський контроль за діями правоохоронних органів, судів та місцевої влади, за розслідуванням злочинів, вчинених під час Євромайдану, а також займається просвітництвом у сфері прав людини та демократії, програмами міжнародної солідарності тощо.

З початком повномасштабного російського вторгнення 24 лютого 2022 року ЦГС документує воєнні злочини, вчинені російською армією, та активно адвокатує на міжнародному рівні притягнення до відповідальності воєнних злочинців.

НАША МІСІЯ:

Становлення прав людини, демократії та солідарності в Україні та регіоні ОБСЄ задля утвердження людської гідності.

ВІЗІЯ:

ЦГС є одним із провідних акторів в Україні, який впливає на формування громадської думки та державної політики, підтримує розвиток громадянського активізму, а також бере активну участь у міжнародних мережах та солідарних діях з просування прав людини в регіоні ОБСЄ.

НАШІ ЦІННОСТІ:

повага до людської гідності;

свобода і права людини;

верховенство права;

демократія;

солідарність;

незаангажованість;

недискримінація.

3. ДІЯЛЬНІСТЬ В МЕЖАХ СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМКІВ ТА ПРАВОЗАХИСНІ ІНІЦІАТИВИ

Основними стратегічними напрямками діяльності Центру громадянських свобод є:

КОАЛІЦІЇ ТА ІНІЦІАТИВИ, ЯКІ КООРДИНУЄ ЦЕНТР ГРОМАДЯНСЬКИХ СВОБОД.

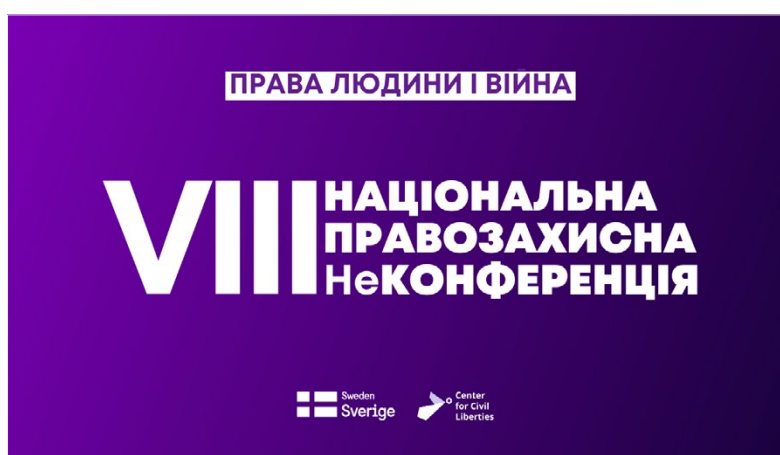
1. Розвиток правозахисного руху та підтримка реформ.
2. Подолання наслідків міжнародного збройного конфлікту.
3. Залучення громадськості до правозахисної діяльності.
4. Освіта і просвіта у сфері прав людини.
5. Зміцнення міжнародної солідарності.

 ПРАВОЗАХИСНИЙ
ПОРЯДОК
ДЕННИЙ

3.1. Розвиток правозахисного руху та підтримка реформ

Повномасштабне вторгнення Росії, що триває вже другий рік, лишається одним з найбільших викликів для розвитку правозахисного руху та його консолідації, але зменшення можливостей не означає зменшення необхідності. Численні воєнні злочини, вчинені російським агресором, спонукали українські громадські організації долучилися до національного спротиву та оборони, розширюючи свої традиційні функції. Разом зі співзасновниками глобальної ініціативи «Трибунал для Путіна» та понад 20 регіональними організаціями,

Центр громадянських свобод займається збором доказів воєнних злочинів, спираючись на свій досвід документування з 2014 року,

та концентрує свою увагу на подальшій адвокації, яка є важливою умовою для невідворотного покарання воєнних злочинців.

Ми проводимо регулярні заходи для консолідації правозахисних організацій та ініціатив, обговорення нагальних питань та вироблення спільної позиції, як-то круглі столи та правозахисні клуби. Тут експерти можуть обговорити нагальні питання, виробити певні рекомендації, які будуть надалі використані в напрямку спільної адвокації на національному та міжнародному рівнях.

Одним з масштабних заходів Центру громадянських свобод, що дозволяє об'єднати різноманітні правозахисні організації та ініціативи, є Правозахисна НеКонференція. Це міжсекторний дискусійний майданчик для обговорення правозахисних питань та перспектив їх розв'язання. 10 грудня 2023 року, у Міжнародний день захисту прав людини, вона відбулась увосьме. Оскільки захід знову проводився

в умовах повномасштабного російського вторгнення в Україну, цьогоріч його темою стала «**Права людини та війна**». До дискусії особисто та онлайн приєдналися правозахисники, представники міжнародних організацій та державної влади. Панель відкриття була присвячена обговоренню правозахисної рамки в житті українців в умовах, які щоденно випробовують на стійкість та людяність. Війна ставить виклики ідеології прав людини як основи демократичного суспільства у найрізноманітніших сферах: політичній, правовій, економічній тощо. Тому панелістки та панелісти зішлись на тому, що громадським діям критично необхідно утримувати цю рамку та просувати принципи прав людини. Зокрема й у цих складних обставинах, коли народ чинить опір

агресору. Під час робочих панелей обговорювались проблеми імплементації норм Римського статуту в Україні, удосконалення міжнародного гуманітарного права, національної практики у справах про воєнні злочини тощо.

Традиційно на НеКонференції відбулося **вручення Національної правозахисної премії — 2023**, започаткованої платформою «Правозахисний порядок денний». Лавреатом став правозахисник Максим

Буткевич, який знаний своєю двадцятирічною правозахисною діяльністю для протидії дискримінації, допомоги біженцям та переселенцям. Після початку повномасштабної війни Максим долучився до лав ЗСУ для захисту України, а в червні 2022 року потрапив у полон. Нагороду отримував батько правозахисника — Олександр Буткевич.

У межах НеКонференції провели «Волонтерський з'їзд» для учасників Групи громадського контролю ОЗОН, у якому взяли

участь понад 30 волонтерів з різних міст України.

ЦГС продовжує працювати над поширенням знань про міжнародне гуманітарне право. 17 липня 2023 року, на честь Дня міжнародного кримінального правосуддя, Центр провів Український тиждень міжнародного кримінального правосуддя. Цього року

він складався з 3 панельних дискусій українською та 5 академічних лекцій англійською. Ці заходи об'єднали видатних юристів, дослідників, експертів, урядовців та представників міжнародних і регіональних організацій громадянського суспільства, які підтверджують важливість боротьби з безкарністю

в Україні та в усьому світі.

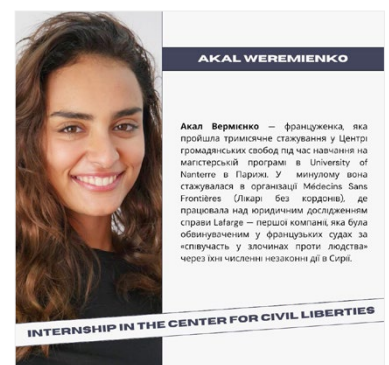
Ми вважаємо, що справедливості для жертв війни не має залежати від того, як і коли закінчатимуться бойові дії. Юридична проблема російського вторгнення — це «прогалина у відповідальності» (the accountability gap). Міжнародний кримінальний суд не має юрисдикції щодо російського вторгнення в Україну — злочину агресії. Тож хто гарантує справедливість для всіх постраждалих? Хто дасть шанс на справедливість

для сотень тисяч жертв, яким не пощастить бути обраними Міжнародним кримінальним судом? Ми прагнемо підвищити спроможність державних органів ефективно забезпечувати правосуддя в умовах збройного конфлікту через ратифікацію Римського статуту та роботу над питанням універсальної юрисдикції.

Задля підготовки кадрового резерву правозахисного руху в Україні Центр громадянських свобод **пропонує стажування** у своєму офісі в Києві студентам і недавнім випускникам юридичних факультетів, політології, права, міжнародних відносин, журналістики чи інших гуманітарних програм. Стажування зазвичай триває 1–3 місяці. Стажери беруть участь у реалізації наших поточних програм і заходів, а також надають інформаційну допомогу. Цього року стажерами стали 10 молодих спеціалістів,

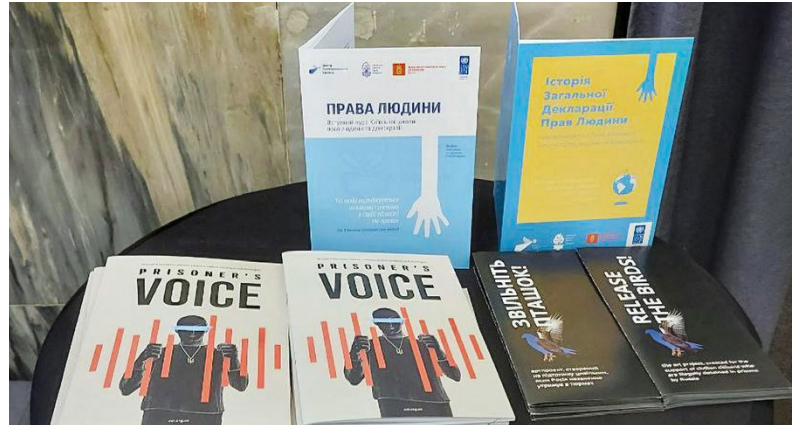
зокрема зі Сполучених Штатів, Франції та Аргентини. База активних волонтерів організації поповнилася десятками нових імен, професій, особистих історій.

Щотижневий **«Правозахисний дайджест»** є інформаційним продуктом ЦГС, в якому висвітлюються актуальні та гострі питання правозахисту в Україні та світі. Дайджест виходить українською та англійською мовами щопонеділка. Багато уваги в матеріалах приділяється темам міжнародного гуманітарного права, протидії дезінформації, розслідувань воєнних злочинів Росії в Україні та питанням створення Спеціального трибуналу за злочин агресії.

Також цього року ми розпочали нову освітню кампанію **«Книга і фільм про права людини»**. Кожні вихідні підписники наших соціальних мереж отримують рекомендацію: фільм та книгу, які мають правозахисний меседж. Матеріали ретельно підбираються колективом Центру з найцікавіших художніх творів світової класики, щоб познайомити читачів з філософськими концепціями та образним світом творів, а також з політичним і соціальним контекстом XVII–XXI ст.

2023 рік певною мірою ювілейний для нашої організації. 10 років тому ми створили волонтерську ініціативу **«Євромайдан SOS»**. Через кілька годин після розгону студентів на Майдані ми зареєстрували сторінку у Facebook і опублікували перший пост. Він виглядав так: «Якщо вас побили, ви втратили зв'язок

з рідними або їх заарештували — напишіть нам, і ми зможемо надати безкоштовну правову допомогу». На той момент серед нас були юристи, але не було адвоката. Тож другий пост був зверненням до адвокатів, які були готові допомогти безплатно. І це спрацювало. Ми запустили гарячі лінії для допомоги постраждалим в ніч на 30 листопада 2013 року. Надалі коло тих, хто потребує допомоги, збільшувалось, і ми працювали 24 години на добу протягом кількох місяців. Надали допомогу і підтримку понад 16 000 осіб. Побиті, незаконно затримані чи заарештовані, піддані тортурам, звинувачені у сфабрикованих кримінальних справах, родичі постраждалих та зниклих людей — «Євромайдан SOS» став єдиним вікном для всіх переслідуваних протестувальників у різних регіонах. Навіть після десяти років спільнота волонтерів «Євромайдан SOS» живе. Це один із доказів

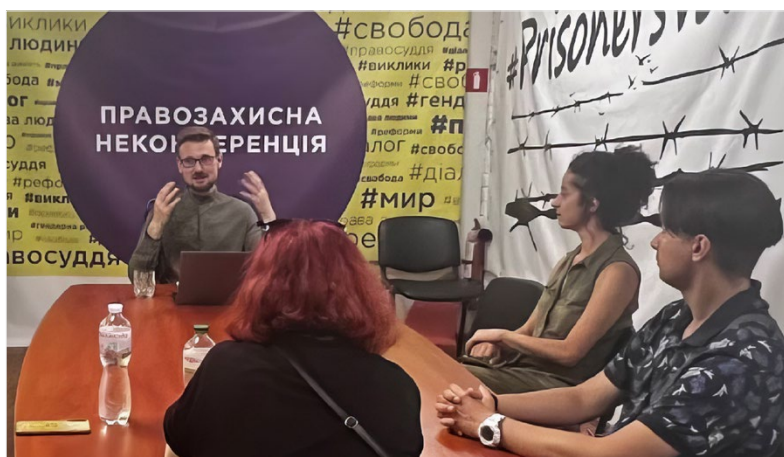
того, що волонтерський рух у правозахисті є надзвичайно ефективним.

ЦГС продовжує бути платформою для неформальної взаємодії регіональних організацій навіть під час війни, зокрема в межах просвітницьких заходів Київської школи прав людини та демократії. Вони є прекрасним майданчиком для нетворкінгу та обміну досвідом під час набуття нових знань, поглиблення розуміння концепції прав людини та пов'язаних тем.

3.2. Подолання наслідків міжнародного збройного конфлікту

Протягом 2023 року команда ЦГС продовжувала діяльність у межах глобальної ініціативи «Трибунал для Путіна». Разом із співзасновниками, Українською Гельсінською Спілкою з прав людини і Харківською правозахисною групою, сформували всесторонній та цілісний підхід до збору інформації про вчинені росіянами міжнародні злочини, їх подальше документування та аналіз, сприяння правоохоронним органам у розслідуванні цих злочинів, а також надання допомоги постраждалим від них.

Завдяки залученню до процесу документування понад 20 громадських організацій вдалось зафіксувати понад 60 тис. епізодів міжнародних злочинів, скоєних російськими військовими. Мережевий підхід ініціативи дозволяє збирати фактаж по всій території України. Отримані дані вводяться в спеціальну базу. Там вони структуруються, їм присвоюється попередня кваліфікація злочину за Римським статутом МКС, зберігаються докази (медіафайли, текстові документи) й особиста

інформація учасників подій (потерпілих, свідків, нападників). На основі досліджень накопичених матеріалів ці злочини попередньо кваліфікуються як воєнні, злочини проти людяності та геноцид.

Узагальнена інформація передається до Офісу Прокурора Міжнародного кримінального суду у вигляді подання. Учасники ініціативи подали вже чотири подання, в яких дії росіян в Маріуполі кваліфікуються як геноцид, незаконні позбавлення волі та позасудові страти як злочини проти людяності, а обстріли цивільних об'єктів та цивільного населення як низка воєнних

злочинів. Представлення подань відобразилось в серії з трьох заходів у медіацентрах Києва та Харкова.

Цьогоріч ЦГС продовжував інформаційно-просвітницьку роботу стосовно документування. Кожен моніторинговий виїзд супроводжувався групою журналістів з провідних світових видань. Також спільно з Національною спілкою журналістів України провели «Школи документування воєнних злочинів». Навчання пройшли 26 журналістів, більшість з яких з деокупованих і прифронтових місцевих медіа. Всього за цей рік відбулося 7 навчальних заходів.

Окрему увагу приділили питанню документування за кордоном. ЦГС ініціював експертне обговорення на цю тему за участі представників організацій з 3 країн, що збирають свідчення в українських біженців. Згодом 7 іноземних волонтерів пройшли навчання на базі офісу ЦГС, а потім — взяли участь у моніторингових візитах до місць подій на території Київської області. Загалом протягом року відбулось близько 15 таких виїздів. Водночас загальна кількість населених пунктів на Київщині, де документатори зафіксували ймовірні воєнні злочини, зросла в порівнянні з минулим роком на 40 місць. Вона становить 166 поселень. Значною є кількість справ щодо насильницьких зникнень та свавільних затримань. Станом на кінець звітного періоду в ініціативі Т4Р зафіксовано понад 4131 таку справу.

Протягом 2023 року Центр громадянських свобод здійснив понад 50 адвокаційних поїздок для зустрічей з офіційними представниками держав та міжнародних інституцій. Їхня мета — просування створення спеціального Трибуналу по агресії, розширення спроможностей Міжнародного кримінального суду для притягнення до відповідальності

за воєнні злочини, скоєні російською армією, посилення національної судової системи шляхом включення міжнародних фахівців та інших питань щодо подолання наслідків війни та відновлення справедливості для жертв російських воєнних злочинів. Цими заходами були охоплені країни Європи, Сполучені Штати, Канада, країни Азії, Африки та Південної Америки.

Продовжила і масштабувала роботу кампанія *Prisover's Voice*, заснована у 2014 році. ЦГС має відомості про 988 справ з насильницьких зникнень та свавільних затримань. Провели понад 100 консультацій для рідних цивільних жертв насильницьких зникнень та свавільних затримань під час агресії РФ в Україні.

При вивченні справ вдалося верифікувати та знайти місця утримання цивільних осіб, які надалі отримали фейкові звинувачення

і були засуджені на території Росії та в тимчасово окупованому Криму.

Крім того, зафіксували справи звільнених з незаконного ув'язнення цивільних осіб, які піддавалися катуванням, тортурам та жорсткому поводженню російськими військовими та тими, хто причетний до незаконного утримання (працівники СІЗО, виправних колоній).

28 лютого 2023 року ЦГС розпочав інформаційно-адвокаційну кампанію з визволення цивільних заручників **«Звільнити без умов і обмінів»**, метою якої стало об'єднати зусилля міжнародної спільноти заради звільнення цивільних ув'язнених внаслідок російської агресії на території України. В межах заходу відбулася презентація артвиставки **«Звільніть пташок»**, а на завершенні презентували фільм **«Голос Вікторії»**, що став свідченням насильницьких зникнень цивільних людей

і умов утримання під час незаконного ув'язнення. Надалі мистецький проєкт **«Звільніть пташок»** презентували та розмістили в м. Київ у Мистецькому переході (Хрещатик, 38). Героями артпроєкту є шестеро цивільних, які перебувають у російській

неволі як політичні бранці, так і незаконно утримувані українці: Валентин Вигівський, Ірина Данилович, Сергій Цигіпа, Наріман Джелялов, Різа Ізетов та Ірина Горобцова. Проєкт розкриває всю драму полонених через образи пташок, що перебувають в неволі й можуть загинути без нашої свідомої підтримки.

28 квітня відбувся **перформанс** в центрі Києва, націлений на привернення уваги до цієї надважливої теми, як для нашого суспільства, так і європейського. Він зорієнтований на повернення цивільних незаконно ув'язнених людей додому — **БЕЗ УМОВ ТА ОБМІНІВ**. В основу перформансу увійшли свідчення про катування, тортури та жорстоке поводження звільнених

з неволі цивільних українців. 24 червня в межах кампанії «Звільнити без умов і обмінів» на XI Міжнародному фестивалі Книжковий Арсенал відбулася дискусія «WOMEN'S VOICES — розповідь-сповідь звільнених бранок про російський полон». Захід проводився в межах глобальної ініціативи Prisoner's Voice.

Під час повномасштабного вторгнення Росії в Україну, на тлі масштабування проблеми незаконно

ув'язнених цивільних, свавільно утримуваних жертв, військовополонених утворилося понад 45 громадських ініціатив та організацій, які орієнтовані на захист прав військовополонених, цивільних жертв насильницьких зникнень та свавільних затримань. ЦГС взяв активну участь в їх навчанні та взаємодії.

У квітні та жовтні 2023 року команда ЦГС з партнерськими організаціями організували

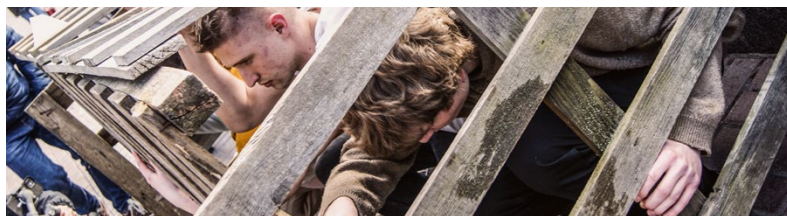
ряд сайд-івентів в межах Конференцій з людського виміру у Відні та Варшаві. Під час сайд-івентів представили теми: «Примусове переміщення та депортація цивільного населення України, зокрема дітей, Російською Федерацією», «Фільтрація та примусове переселення: вивчення порушень Росією міжнародного права» та «Тортури цивільних полонених і військовополонених після вторгнення Росії в Україну». В основу івентів увійшли безліч порушень Російською Федерацією міжнародних законів, які охоплюють три правові виміри: міжнародне право прав людини, міжнародне кримінальне право та міжнародне гуманітарне

право. Про такі порушення свідчили ті, хто пройшов незаконне ув'язнення, катування та тортури в місцях несвободи на території Російської Федерації та на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей.

Центр громадянських свобод провів спільний сайд-івент «Орієнтована на жертв справедливості: досвід України» у Нью-Йорку в межах засідання Асамблеї Держав Міжнародного кримінального суду. На зустрічі говорили про затримання цивільних осіб у РФ та на окупованих територіях, їхні погані умови тримання, фільтрацію

та катування. А також потребу в міжнародному розслідуванні та необхідності вироблення правових механізмів повернення цивільних в Україну з РФ.

Протягом першого кварталу ЦГС організував та провів тримодульне навчання з Міжнародного гуманітарного права та його здійснення на національному рівні для працівників Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими.

Протягом року провели три правозахисні клуби з експертами та залученими громадськими організаціями, присвячені захисту прав і свобод цивільних, незаконно ув'язнених внаслідок російської агресії, дотримання прав військовополонених та адвокації їх звільнення.

27 липня 2023 року Центр громадянських свобод спільно з громадською організацією «Військові

медики України» розпочав масштабну інформаційну та адвокаційну кампанію, місія якої — дотримання прав полонених медиків внаслідок російсько-української війни. Згідно з Міжнародним гуманітарним правом принижувати гідність військовополонених, катувати та знущатися з них — заборонено! Кампанія набула широкого розголосу, провели зустрічі з міжнародними організаціями та міжнародною спільнотою, направили звернення до Комітету з прав людини ООН.

Здійснили понад 15 зустрічей з представниками міжнародних організацій, з якими обговорили та побудували взаємодію з питань захисту всіх жертв насильницьких зникнень і свавільних затримань. Надали їм інформацію про застосування Російською Федерацією катувань, тортур та жорстокого поводження

з утримуваними цивільними та військовополоненими.

В межах кампанії звільнення ув'язнених передали понад 500 листів рідних військовополонених та незаконно ув'язнених цивільних людей із Криму та інших регіонів України Папі Римському.

Центр громадянських свобод став однією з громадських організацій, яка ініціювала **створення механізму змішаних медичних комісій**, що прописаний у Женевській конвенції про поводження з військовополоненими, готовність до роботи якої проінформували державні органи виконавчої влади.

30 серпня у Міжнародний день насильницьких зникнень, Центр провів на Михайлівській площі **акцію на підтримку цивільних ув'язнених «ГОЛОСИ/VOICES»**. Центру громадянських свобод відомо про

понад 150 пенітенціарних закладів у Росії та на тимчасово окупованих територіях України, де безпідставно утримують цивільних громадян, яких викрали під час окупації з власних домівок, дорогою в магазин або з робочого місця. Їх катують, морять голодом, чинять психологічний тиск та поміщають в інформаційний вакуум, з невинних людей знущаються морально та фізично. Для РФ практика насильницьких зникнень стала одним з розповсюджених методів залякування громадян на окупованих територіях.

Протягом року ЦГС спільно з правозахисними організаціями України опублікував 11 заяв щодо нових хвиль та затримань кримських татар на території тимчасово окупованого Криму, ігнорування Росією міжнародних гуманітарних прав, свавілля та злочинів проти людяності.

В грудневій доповіді Верховного комісара ООН з прав людини акцентували увагу на систему порушень Російською Федерацією умов утримання військовополонених, в тому числі медиків, порушення Женевських конвенцій та незаконне утримання цивільних в місцях несвободи в Росії та на тимчасово окупованих територіях, застосування до всіх категорій утримуваних катувань, тортур та жорстокого поводження. В доповіді використали

матеріали, надані Центром громадянських свобод.

Протягом 2023 року Центр громадянських свобод здійснив понад 50 адвокаційних виїздів для зустрічей з офіційними особами держав та міжнародних інституцій для просування створення спеціального Трибуналу по агресії, розширення спроможностей

Міжнародного кримінального суду щодо притягнення до відповідальності за воєнні злочини, скоєні російською армією, та посилення національної судової системи шляхом включення міжнародних фахівців. Цими заходами були охоплені країни Європи, Сполучені Штати, Канада, країни Азії, Африки та Південної Америки. Експертність фахівців Центру громадянських свобод та статус лауреата Нобелівської премії миру дозволяє зустрічатись безпосередньо з особами, які ухвалюють рішення, доносити інформацію про жахливі порушення прав людини та міжнародні злочини, що чиняться російською армією, сприяючи притягненню до відповідальності за воєнні злочини та повернення справедливості для жертв російської воєнної агресії.

3.3. Залучення громадськості до правозахисної діяльності

У 2023 році Група громадського спостереження ОЗОН продовжила роботу над розширенням можливостей залучення звичайних людей до громадського контролю, а також якісно поглибила практики, розпочаті у 2022 році.

Зокрема, ОЗОН зосередився на трьох механізмах моніторингу:

- моніторинг дій поліції на мирних зібраннях;
- моніторинг судових засідань;
- моніторинг організації місцевою владою захисних споруд цивільного захисту.

Однією із важливих та консолідуючих подій стало проведення круглого столу

«Громадський контроль під час війни: як не допустити згорання демократії», до якого приєдналися провідні українські організації, що здійснюють громадський контроль влади. Під час заходу ми публічно обговорили ситуацію з громадським контролем станом на початок 2023 року у різних сферах (судова, антикорупційна, мирні зібрання, реформи тощо).

У 2023 році нам вдалося фіналізувати результати першої кампанії моніторингу укриттів через публічний діалог з владою та публікацію звітів та рекомендацій. Одним із результатів стала велика комунікаційна кампанія спільно з Центром стратегічних комунікацій та Довідка.інфо — серія роликів, які дають відповіді

16

моніторингів
мирних зібрань

3

моніторинги судів

50+

виходів моніторингових
груп по укриттях

6

лекцій про
Громадський контроль

13

тренінгів про
моніторинг укриттів

на запитання щодо прав використання укриттів.

ОЗОН не залишився осторонь трагічних подій (загибель людей у Києві біля зачиненого входу до укриття) та у відповідь на це нових регулятивних документів з боку влади (а саме, наказ Президента № 353/2023), ОЗОН запустив Другу кампанію моніторингу захисних споруд, аби відстежити

покращення чи відсутність змін у сфері організації захисту для громадян.

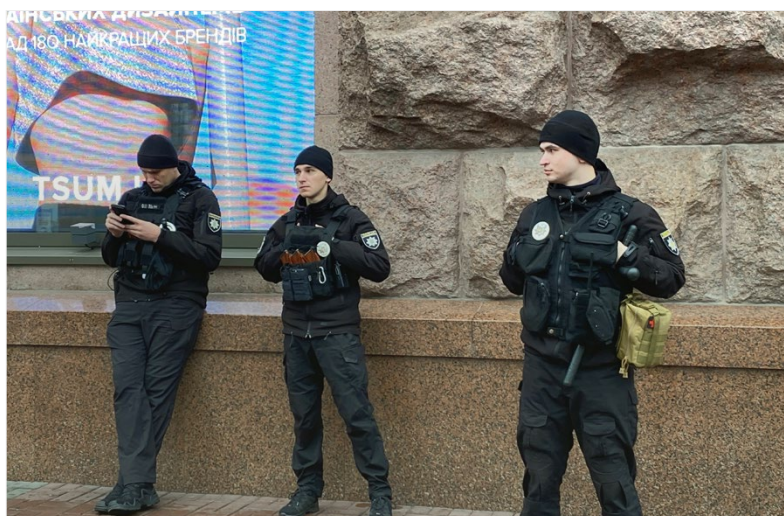
Важливим напрямом нашої діяльності також стало просвітництво: лекції про громадський контроль та державотворення з перспективи громадянського суспільства, навчальні тренінги про моніторинг укриттів, моніторинг дій поліції, а також тренінг для

громадських організацій та ініціатив про організацію мирних зібрань під час воєнного стану. У 2023 році Група громадського моніторингу ОЗОН також започаткувала гарну традицію — щорічний «З'їзд волонтерів» для спільного підсумку діяльності та планування наступного року.

МОНІТОРИНГ ДІЙ ПОЛІЦІЇ НА МИРНИХ ЗІБРАННЯХ

У 2023 році Група громадського спостереження ОЗОН здійснила 16 моніторингів мирних зібрань. За результатами двох днів моніторингу зібрання та контрзібрання під Києво-Печерською лаврою 31.03–01.04 ОЗОН підготував ґрунтовний звіт з описом подій, а також оцінкою роботи правоохоронних органів на місці та дії під час конфліктних ситуацій.

Також ОЗОН здійснив моніторинг 11 мирних зібрань, які відбувалися під

КМДА, щодо використання бюджету міста на воєнні потреби. Звіти за результатами окремих акцій опубліковані на сторінках у соціальних мережах, а на сайті — ґрунтовний звіт за весь марафон зібрань. Зокрема, під час моніторингу волонтери зафіксували позитивну практику з боку Поліції діалогу та Поліції особливого призначення — носіння персональних

аптечок. Щодо зафіксованих порушень правил носіння однострою та персональної ідентифікації та залучення муніципальної варті до охорони мирних зібрань Група громадського моніторингу веде постійну комунікацію з Національною поліцією. Так наприкінці року провели зустріч волонтерів ОЗОНу зі службовцями відділу превентивної комунікації (поліцією діалогу), під час якої обговорили поширені проблеми та виклики, а також налагодили кращу комунікацію. Також НПУ отримала ґрунтовний звіт за результатами моніторингу та рекомендації щодо покращення роботи поліції у полі.

ОЗОН також провів два навчальні тренінги, що стосуються свободи мирних зібрань:

- тренінг з моніторингу дій правоохоронних органів на мирних зібраннях — для нових волонтерок та волонтерів;
- тренінг з організації мирних зібрань під час воєнного стану — для громадських організацій та ініціативних груп,

аби покращити їхню обізнаність у правовому полі та розвінчати міф про заборону мирних зібрань під час війни. Такий тренінг став у пригоді зокрема для новостворених організацій, що займаються питанням військових та цивільних полонених.

МОНІТОРИНГ СУДОВИХ ЗАСІДАнь

У 2023 році минає десять років від початку справ Майдану, які протягом цього часу стикалися з величезними викликами. Для експертного обговорення цих проблем та знаходження спільної позиції ініціатива у лютому організувала правозахисний клуб «Справи Майдану», до якого доєдналися профільні організації та ініціативні групи, а також рідні загиблих. Ця дискусія була важливою

та порушила питання досягнення справедливості для полеглих під час Революції гідності, та як громадськість може допомогти у цьому.

У 2023 році волонтери ОЗОНу здійснили з моніторинги судових засідань:

- справа «Корбан проти Романа Ратушного і ГО „Захистимо Протасів яр“» у Київському апеляційному суді;

- справа про закриття укриття — Київський апеляційний суд (двічі).

За результатами моніторингів волонтери підготували звіти, які ОЗОН опублікував у своїх соцмережах.

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Волонтери Групи громадського моніторингу ОЗОН цього року стали учасниками Семінару про свободу самовираження для молодих експертів в Утої, а також Світового форуму свободи самовираження в Норвегії. Ці заходи мали на меті

висвітлення викликів однієї з основних свобод, а також пошук рішень у великій міжнародній спільноті. У подіях взяли участь учасники зі всього світу: від Аргентини до Філіппін, від України до Ірану, від М'янми та Ємену.

Для наших волонтерів це стало гарною нагодою почути про досвід свободи мирних зібрань в інших державах та поділитися нашими практиками моніторингу дій правоохоронців.

НАЦІОНАЛЬНИЙ МОНІТОРИНГ ЗАХИСНИХ СПОРУД ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ (УКРИТТІВ)

23 листопада ОЗОН оголосив про початок Національної кампанії моніторингу укриттів, яка тривала до березня 2023 року.

Мета кампанії — шляхом моніторингу дізнатися про загальний стан укриттів, наявні проблеми та зони

покращення. Розробити рекомендації для правоохоронних органів щодо того, як діяти у випадку, коли укриття недоступне для перехожих / закриті / чи закритий підхід до нього.

Навесні 2023 року Група громадського моніторингу

ОЗОН публічно підбила підсумки кампанії, провівши спільну пресконференцію із директором Департаменту муніципальної безпеки КМДА, начальником Управління організації заходів цивільного захисту ДСНС у Києві та Асоціацією ОСББ Києва. Під час заходу оприлюднили результати кампанії та виклики якісного забезпечення для населення захисних споруд. ОЗОН розробив рекомендації

місцевого та національного рівня, реалізація яких значно покращить доступність та базову якість укриттів. Загалом перша кампанія охопила близько 130 волонтерів та 7 міст: Київ, Львів, Одеса (та місто Роздільна в Одеській області), Черкаси, Миколаїв, Суми та Запоріжжя.

Провівши таку ґрунтовну роботу з дослідження проблем доступності укриттів, ОЗОН спільно з Центром стратегічних комунікацій та Довідка.Інфо реалізував національну комунікаційну кампанію — серію роликів, що дають відповіді на запитання щодо прав користування укриттями: Чи можу я зайти в укриття будинку, в якому не живу? Чи можна пускати в укриття незнайомців? Куди телефонувати, якщо укриття зачинене? Тощо. Ці ролики отримали статус соціальної реклами та транслюються у поїздах Інтерсіті, на Суспільному та Еспресо.

Улітку у Києві сталася трагедія: біля зачинених дверей до укриття загинуло троє людей. Після цього наказ Президента № 353/2023 увів у дію Рішення РНБО, яке говорить про забезпечення цілодобового безперешкодного доступу до укриттів. Аби перевірити, чи покращилася ситуація з доступністю та базовою якістю укриттів, Група громадського моніторингу ОЗОН розпочала другу кампанію моніторингу укриттів, до якої долучилося вже

понад 150 небайдужих людей у 8 містах: Київ, Луцьк, Львів, Одеса, Миколаїв, Черкаси, Шостка та Ужгород. Зокрема у Києві перевірено близько 150 укриттів, у Черкасах, Шостці та Луцьку — усі укриття, які передбачені для укриття місцевого населення (без підприємств та освітніх закладів). Результати кампанії будуть прокомуніковані з місцевими владами у містах та оприлюднені разом із рекомендаціями на початку 2024 року.

Кампанія моніторингу укриттів стала потужним інструментом залучення звичайних людей до практик громадського контролю влади, а також виявлення системних проблем у такій важливій сфері як організація захисту цивільного населення.

Серед важливих проєктів моніторингу також є розробка покрокового гайда «Як самостійно перевірити своє укриття?», який

волонтери активно поширювали у своїх містах, а також публікація методики громадського моніторингу захисних споруд цивільного захисту. Ця методика розроблена на основі досвіду ОЗОНу, а також «Вимог до організації та експлуатації захисних споруд цивільного захисту». Обидва документи у вільному доступі та можуть використовуватися організаціями чи ініціативами для самостійної оцінки укриттів.

Протягом року ОЗОНу вдалося залучити нових людей до практик громадського контролю, що є надзвичайно важливим для демократії під час війни. Волонтери та волонтерки долучаються до моніторингу укриттів, судів та поліції, аби допомагати висвітлювати проблеми, покращувати ситуацію та бути творцями змін, які допомагають тримати державу у межах якісного публічного сервісу.

ВОЛОНТЕРСЬКА ПРЕМІЯ 2023

Цього року Центр громадянських свобод провів десятю ювілейну Церемонію відзначення «звичайних людей, які роблять надзвичайні речі» в межах ініціативи «Євромайдан SOS», яка отримала свого часу назву «Волонтерська премія».

Всеукраїнська волонтерська премія — це всеукраїнська недержавна відзнака за особливий внесок у розвиток волонтерського руху в Україні «звичайним людям, які роблять надзвичайні речі». Премію заснувала ініціатива «Євромайдан SOS» від Центру громадянських свобод у листопаді 2014 року, коли масштабний волонтерський рух в Україні став визначальною відповіддю на нові виклики. У лютому 2022 року вся Україна стала надійним волонтерським

тилом, одиниці об'єдналися у тисячі, волонтерський рух вибухнув потужними ініціативами й майже в усіх кластерах соціального життя проявились якості єдності, взаємопідтримки та допомоги. Волонтерство стало частиною нової української культури.

Цьогорічна премія була особлива. Ми вперше відмовилися від процедури номінування волонтерів, адже як внесок однієї людини, так і внесок великого благодійного фонду у воєнний час є важливим та необхідним для нашої Перемоги. І замість нагод, рейтингів, довгих і коротких списків

ми зробили сайт, де люди залишають слова вдячності кожному і кожній, хто волонтерить на благо України.

5 грудня у Міжнародний день волонтера, ми зібрали понад 200 волонтерів і лідерів волонтерських спільнот, щоб сказати «Дякуємо!».

Волонтерську премію 2023 організував Центр громадянських свобод разом з Українською волонтерською службою та Українським жіночим батальйоном. Церемонія відзначення волонтерських ініціатив відбулась у межах XII Форуму

розвитку громадянського суспільства 5 грудня 2023 року за підтримки ICAP «Єднання». Інформ підтримка від партнерів Media Center Ukraine та створення документальної стрічки про історію Волонтерської премії «Від десятків до мільйонів».

3.4. Освіта і просвіта у сфері прав людини

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну значно змінило формати взаємодії між Київською школою прав людини та демократії (КШПЛід) та нашою аудиторією. Щомісяця всі наші учасники навчальних процесів разом з нами мають долати виклики війни: вимушені перерви у навчанні під час повітряних тривог, перехід на онлайн або змішану форму проведення наших

заходів, тривалі відключення електроенергії та виклики безпеки для спікерів та учасників. Проте це лише виклики, які змусили нас стати тільки кращими та вдосконалити свої освітні продукти й процедури.

КШПЛід — це освітня платформа Центру громадянських свобод, яка вже декілька років поспіль проводить низку корисних і практичних просвітніх

заходів в різних куточках України і регіону Євразія на безплатній основі для учасників. За цей 2023 рік ми провели понад 80 освітніх івентів — як онлайн, так і офлайн, — а також почали практикувати змішаний формат для зручності долучення до наших заходів учасників з різних областей та країн. Проте воєнний стан в Україні сприяв зміні вектора обраних тематик

для наших заходів, адже також ми провели низку тренінгів щодо документування воєнних злочинів.

Також вперше цього року ми започаткували тематичні курси. Протягом 2023 року провели 3 різні з них:

I. АВТОРСЬКИЙ КУРС ЛЕКЦІЙ В'ЯЧЕСЛАВА ЛІХАЧОВА «ВОРОГИ ВІДКРИТОГО СУСПІЛЬСТВА», ЯКИЙ СТАРТУВАВ 18 ТРАВНЯ ТА ПЕРЕДБАЧАВ ПРОВЕДЕННЯ ЩОЧЕТВЕРГА 8 ОНЛАЙН ЛЕКЦІЙ, ЯКІ СТОСУВАЛИСЯ:

- **ФАШИЗМУ.** Що, власне, називається цим терміном і чи можна вважати сучасний російський режим фашистським?
- **ФУНДАМЕНТАЛІЗМУ.** Як в постсекулярному світі радикальні релігійно-політичні рухи намагаються боротися за вплив.
- **ПОПУЛІЗМУ.** Правий та лівий: чому він набуває популярності в останнє десятиріччя та які загрози несе.
- **КОНСПІРОЛОГІЇ.** Теорія змови: як віра в заштантовану силу підтримує демократію.

- **ОРІЄНТАЛІЗМУ.** Постколоніальна критика та її виклики.
- **АНТИГЕНДЕРУ.** Чому ідея гендерної рівності стала тригером для консервативної частини суспільства?
- **НАЦІОНАЛІЗМУ.** Ворог, попутник чи соратник демократії?
- **ЛІВИХ.** Що пішло не так? Чому рух за рівність та справедливість все частіше опиняється по одну сторону суспільно-політичних барикад з наймаркובіснішими консервативними рухами.

Сам В'ячеслав Ліхачов — автор курсу — член експертної ради Центру громадянських свобод, автор понад шістдесяти наукових праць та книг. Займається вивченням етнополітичної конфліктології, ксенофобії

на пострадянському просторі, ідеології та діяльності праворадикальних рухів Росії та України, політичного екстремізму, теорії нації та націоналізму, історії антисемітизму, історії відродження єврейських громад на пострадянському просторі, міжконфесійних відносин.

II. АВТОРСЬКИЙ КУРС МИХАЙЛА САВВИ «СУЧАСНИЙ РОСІЙСЬКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ РЕЖИМ», ЯКИЙ СТАРТУВАВ 27 ЧЕРВНЯ ТА ПЕРЕДБАЧАВ 7 ЛЕКЦІЙ, ЩО ВІДБУВАЛИСЯ ОНЛАЙН ЩОВІВТОРКА О 18:00 ТА СТОСУВАЛИСЯ НАСТУПНИХ ТЕМ:

- Політичний режим сучасної Росії: авторитаризм, фашизм, неототалітаризм.

- Реальна система російської влади: чи можемо говорити про узурпацію?
- Державна російська ідеологія: ідейна основа масових воєнних злочинів?
- Україна в офіційній російській державній ідеології: чому вони бояться?
- Система офіційної російської пропаганди: наскільки та чому вона ефективна?
- Формати порушень прав людини російською владою в РФ та за її межами: як із цим можна боротися?
- Відцентрові тенденції російських регіонів: який потенціал сепаратизму у Росії?

Автор курсу — Михайло Савва — доктор політичних наук, професор, член експертної ради Центру громадянських свобод, професор Вільного університету (Латвія). У минулому поєднував викладацьку діяльність в університеті з практичною роботою — моніторив дотримання прав людини та керував програмами підтримки громадянського суспільства в Росії. За успіхи та досягнення ФСБ «відзначило» його кримінальними справами, і тому він був змушений переїхати до Києва. Досконало вивчив українську

мову і тепер, маючи за плечима досвід роботи в Росії, може спокійно «розкласти по полицях» її сучасний політичний режим.

ІІІ. АКТУАЛЬНИЙ
ТА ВАЖЛИВИЙ
В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ
АВТОРСЬКИЙ КУРС
В'ЯЧЕСЛАВА ЛІХАЧОВА
«ПРАВА НАЦІОНАЛЬНИХ
МЕНШИН: МІЖНАРОДНІ
СТАНДАРТИ
ТА УКРАЇНСЬКА
СПЕЦИФІКА», ЯКИЙ
СТАРТУВАВ 14 ВЕРЕСНЯ.
ЩОЧЕТВЕРГА
ВІДБУВАЛОСЯ 4 РІЗНІ
ЛЕКЦІЇ НА ТЕМИ:

- Чому національні меншини є важливими?
- Національні меншини, етнічні спільноти та корінні народи: розуміємося на поняттях
- Українські реалії та міжнародні зобов'язання України

- Що далі? Варіанти вирішення завдання, що стоїть перед нашою країною

Провели 4 вступних курси з прав людини першого рівня, що були організовані в Києві та в онлайн форматі. Аудиторія таких заходів дуже різноманітна, але всіх об'єднує спільна мета — захист прав кожної людини у нашій державі. Ми працювали з молоддю, студентами, громадськими діячами та експертами, громадськими організаціями, державними службовцями та усіма охочими, які прагнули дізнатися більше про права людини або стати правозахисником чи правозахисницею. Також на даних заходах прагнути донести інформацію щодо:

- Що таке права людини та як їх захищати?
- Як користуватися своїми правами в житті, а не тільки знати, що вони є десь на папері?

- Які порушення прав насправді стаються майже щодня? І як на це реагувати?

Ми також провели влітку 2 рівень Курсу з прав людини за міжнародними стандартами прав людини, який називався «Права людини та розв'язання суспільних проблем: виклики, стратегії та принципи дій». Тренерами цього етапу були: Олександра Матвійчук, Олександра Романцова, Михайло Савва, Володимир Яворський, В'ячеслав Ліхачов та Костянтин Задоя.

У листопаді Школа з прав людини об'єднала навколо цієї теми осіб з різних областей України. Завдання Школи — підготувати наступне покоління правозахисників.

Всупереч обставинам, цього року ми продовжили проведення Solidarity Talks — міжнародне обговорення важливих тем регіону Євразія. Адже всі наші учасники (а це правозахисники, правозахисниці та правозахисні організації регіону Євразія) знають, що третя середа місяця о 14:00 — це час, коли починаємо наше міжнародне обговорення. Це об'єднуюча та підтримуюча коаліційна складова, яка допомагає «підставити плече» у важкий час, коли хтось із колег-правозахисників цього потребує. Тому ми продовжуємо таку діяльність і у 2024 році.

ПОСІБНИК З ПРАВ ЛЮДИНИ

У 2023 році ЦГС у партнерстві з латвійською організацією Baltic Human Rights Society з підтримки Міністерства закордонних справ Латвії запустили перший в Україні україно-англомовний онлайн Посібник з прав людини. За допомогою цього освітнього інструменту можна дізнатись про права людини за окремими темами, ознайомитись з законодавством, прикладами та корисними ресурсами, дізнатись, куди можна звернутись по допомогу. Посібник буде надзвичайно корисний для студентів юридичних спеціальностей та молодих

правників, які опановують фах прав людини, активістів-правозахисників, та цікавий для представників державного сектору, неурядових та академічних кіл. Розроблений для української аудиторії, посібник враховує особливості національного законодавства та корелює з європейським законодавством, що особливо важливо у світлі руху України до членства у Європейському Союзі. Посібник започаткований ризикою неурядовою організацією Baltic Human Rights Society, і вже запущений у Латвії, Литві, Естонії, Болгарії, Словенії, Словаччині, цього року запускається у Франції, Хорватії, Молдові, Грузії та Україні.

3.5. Зміцнення міжнародної солідарності

З перших днів російського вторгнення ЦГС системно працював для розширення участі у міжнародних механізмах захисту прав людини: конвенційні механізми ООН, механізми ОБСЄ, РЄ та інших міжурядових інституцій, залучення українських організацій з метою включення України у глобального порядку денного.

ЦГС бере активну участь у міжнародних мережах та акціях солідарності задля захисту прав людини в регіоні ОБСЄ.

Другий рік поспіль Центр виконує обов'язки **Секретаріату Платформи громадянської солідарності**. Разом з колегами Центр провів Паралельну конференцію громадянського суспільства ОБСЄ,

яка відбулася 29 листопада в Скоп'є, напередодні засідання Ради міністрів ОБСЄ.

Мета заходу — налагодження зв'язків і створення партнерств між організаціями громадянського суспільства, представниками державних установ і міжнародних організацій, а також презентація Декларації під назвою «ОБСЄ та її держави-учасниці

повинні подолати параліч організації, зупинити продовження агресії, забезпечити правосуддя, реагувати на розширення конфліктів і посилення утисків, а також замислитися над майбутнім Гельсінського процесу».

Центр також був спостерігачем на щорічній зустрічі Міністерської ради ОБСЄ, яка відбулася 30 листопада, де ми провели зустрічі з низкою міністрів і керівників делегацій країн-учасниць ОБСЄ. Зокрема обговорювали плани впровадження пропозицій щодо реформ ОБСЄ під час підготовки до 50-річчя ухвалення Завершального Гельсінського акту у 2025 році.

Як Секретаріат ЦГС працює для підтримки процесу внутрішньої та зовнішньої комунікації платформи, горизонтальної співпраці організацій-членів та обміну досвідом між різними поколіннями правозахисників в регіоні ОБСЄ. Сприяє

ефективнішому впровадженню правозахисного порядку денного та представляє голос громадянського суспільства під час турбулентних подій цього року.

Дії Росії цілеспрямовано направлені проти цивільного населення та підривають міжнародне право. Повномасштабне вторгнення Росії в Україну демонструє, що безкарність в Україні дає зелене світло та підбадьорює найгірші деструктивні сили в інших кутках світу.

Роботи Секретаріату важлива для відсічі агресії

шляхом консолідації позиції понад 100 правозахисних організацій, членів ПГС, на платформі ОБСЄ під час Паралельної правозахисної конференції та засіданні Комітету Міністрів закордонних справ.

Важливо згадати участь Центру у процесі реформи системи Ради Європи у межах мережі CURE. Обидві організації, ОБСЄ і Рада Європи, зазнали критики після російського повномасштабного вторгнення та неспроможності зарадити. Разом з партнерами ЦГС працює для розв'язання інвестиційних

проблем цих організацій, викликаних вторгненням Росії, задля розробки та просування нових регіональних систем безпеки.

Разом з American Bar Association Center for Human Rights ЦГС підготували звіт «Війна Росії в Україні: фільтрація та примусове переселення цивільних осіб

є грубими порушеннями міжнародного права».

У звіті подали огляд та аналіз доказів, зібраних щодо практики фільтрації на основі польових досліджень, проведених як в Україні, так і за кордоном. Основна увага аналізу зосереджена на трьох категоріях порушень, пов'язаних з фільтрацією: свавільне затримання та позбавлення волі, нелюдське поводження та катування, а також примусове переміщення та депортація. Ці дії прямо порушують безліч міжнародних законів, які охоплюють три правові межі: міжнародне право

прав людини, міжнародне кримінальне право та міжнародне гуманітарне право.

Бувши першою українською організацією лауреатом Нобелівської премії миру, Центр має змогу виступати на майданчиках нобелівського руху — як от Nobel Peace Center в Осло.

Олександра Матвійчук долучилася до кампанії за звільнення Наргес Мохаммаді, лауреатки Нобелівської премії миру 2023 року за її боротьбу проти пригноблення жінок в Ірані. В час, коли авторитарні режими співпрацюють, **люди, які борються за свободу, повинні підтримувати одне одного.**

3.6 Організаційний розвиток

У 2023 році Центр громадянських свобод розробив оновлену Стратегію 2024–2026, яка є відповіддю організації на виклики тривалої російської воєнної агресії, загального ослаблення європейських та міжнародних безпекових механізмів. Водночас Україна отримала нові можливості щодо євроінтеграції, які потребують посиленої уваги з боку правозахисників при адаптації українського законодавства, що також враховувалося.

Особлива увага приділяється питанням організаційного розвитку та посилення спроможності організації реагувати на виклики та адаптувати свою роботу до постійних змін.

Для команди організації працює система психологічної підтримки, впроваджене добровільне медичне страхування, провели низку тренінгів для підвищення професійного рівня та підсилення командної роботи.

Цей рік комунікаційна команда Центру громадянських свобод працювала надзвичайно ефективно, у структурі самої команди відбулися зміни. Нині комунікаційний відділ організації складається з координаторки, прессекретарки, SMM-менеджерки та райтерки. Чіткий розподіл функціональних обов'язків дозволяє відмінно виконувати ту чи іншу роботу, адже кожна з членкинь команди є професіоналом у своїй сфері.

3.6.1. КОМУНІКАЦІЇ

Цьогоріч Центр громадянських свобод вів активну комунікаційну діяльність, спрямовану на поширення інформації про важливість захисту прав людини. Комунікаційна команда

використовувала різноманітні канали, серед них власний вебсайт та соціальні медіа, а також пресрелізи, залучення медіапартнерів до висвітлення публічних заходів та створення публікацій.

МЕДІА

Комунікаційний відділ активно співпрацював з різними національними та міжнародними ЗМІ, забезпечуючи їх інформацією та експертними коментарями, які стосуються питань прав людини, воєнних злочинів, військовополонених та цивільних ув'язнених, громадського контролю та освіти й просвіти.

Згідно з моніторинговою системою Semantic Force протягом року Центр громадянських свобод згадували українською та англійською

13 000+

згадок про Центр
громадянських свобод
українською та англійською
у різноманітних ЗМІ
та онлайн-платформах.

понад 13 тисяч разів у різноманітних ЗМІ та онлайн-платформах. Також згідно з цією моніторинговою системою Олександру Матвійчук згадали у майже 9 тисячах публікацій.

За рік роботи члени команди Центру громадянських свобод дали тисячі коментарів і сотні інтерв'ю національним та міжнародним ЗМІ.

Зокрема провідні **національні ЗМІ** взяли низку інтерв'ю в очільниці організації Олександри Матвійчук та виконавчої директорки організації Олександри Романцової, видали безліч матеріалів про цивільних, які перебувають у російській неволі, зокрема про жінок та медиків. Також медіа писали й знімали про роботу нашої ініціативи, яка моніторить укріплення, а у всіх містах, де розпочався моніторинг у 2023-му, вийшли інформаційні матеріали про ОЗОН.

Інформаційні та аналітичні матеріали про Центр громадянських свобод виходили й у безлічі **світових ЗМІ**. Протягом року ми продовжували інформувати світову спільноту про воєнні злочини, які чинить російська армія, необхідність створення трибуналу для Путіна, Лукашенка й інших воєнних злочинців та забезпечення справедливості всім жертвам війни. Серед світових медіа про нашу роботу писали такі як Time, Associated Press, El País, The New Yorker, The New York Times, The Independent, Al Jazeera, The Guardian і сотні інших.

Також Центр громадянських свобод провів низку пресконференцій та брифінгів для ЗМІ, зокрема про видачу Міжнародним кримінальним судом ордеру на арешт Путіна та Львової-Білової, необхідність громадського контролю у різних сферах у часи війни, воєнні злочини проти медиків та стан укріплень в Україні.

ЗМІ широко висвітлювали публічні акції організації, зокрема презентацію виставки присвяченої цивільним українцям, яких насильно утримує Росія та акцію біля Міністерства

закордонних справ України, трансляцію з якої наживо вів один з найвідоміших стрімерів України Богдан Кутєпов. А також Національну правозахисну премію, Волонтерську премію та презентацію гайда з прав людини.

БЛОГИ

Керівниця Київської школи прав людини Альона Бульба почала вести блог про освіту та просвіту у сфері прав людини на молодіжному

Enquêter pour la justice

En octobre 2022, aux côtés de l'organisation russe de défense des droits humains Memorial et de l'Institut International des Libertés Civiles (IILC), le Centre pour les libertés civiles (CCL) a été nommé pour recevoir le prix Nobel de la paix pour son travail d'enquête et de service aux victimes civiles. L'Organisation russe d'aide aux réfugiés (OSAR) a partagé avec les responsables du CCL à Berlin.

En octobre 2022, aux côtés de l'organisation russe de défense des droits humains Memorial et de l'Institut International des Libertés Civiles (IILC), le Centre pour les libertés civiles (CCL) a été nommé pour recevoir le prix Nobel de la paix pour son travail d'enquête et de service aux victimes civiles. L'Organisation russe d'aide aux réfugiés (OSAR) a partagé avec les responsables du CCL à Berlin.

TIME100 - LEADERS

Oleksandra Matviichuk RECORDING WAR CRIMES

by Hillary Rodham Clinton

A renowned Ukrainian human-rights lawyer at just 39 years old, Oleksandra Matviichuk has devoted her life to protecting democracy, Oleksandra and her team at the Center for Civil Liberties—a human-rights organization based in Kyiv—have strived to make Ukraine more democratic and document Russia's war crimes against civilians. Last year, she jointly received the Nobel Peace Prize—the first ever awarded to a Ukrainian citizen or organization. Violence against civilians is a crime against society, democracy, and humanity. Yet it is too often perpetrated with impunity, particularly against women and girls. That's why the work that Oleksandra and her organization are doing is so urgent and important. By documenting Russia's atrocities so perpetrators can face prosecution, she is proof that women are not just victims of war; they can be agents of peace and justice.

Clinton, a Democrat, is a former U.S. Senator and Secretary of State

JOE BIDEN Driving change BY BRIAN BENNETT

Joe Biden likes to say that it's never a good idea to bet against the American people. Ron Klain, his first chief of staff, has a different take: "It is never a good bet to bet against Joe Biden." As he ramps up for a likely re-election campaign, Biden can point to a crowded scorecard of accomplishments: hundreds of billions of dollars to combat climate change; capping annual drug costs for Medicare holders; historic investments in roads, bridges, and broadband access; ushering the first Black woman onto the Supreme Court; passing the first gun-control law in a generation;

ресурсі «ШоТам», очільниця групи громадського моніторингу ОЗОН Іванна Мальчевська стала постійною дописувачкою національної інформаційної агенції Укрінформ, де вона розповідає про важливість громадського контролю. Також на провідному онлайн медіа України «Українська правда» продовжувала виходити колонка очільниці Центру громадянських свобод Олександри Матвійчук.

ПАРТНЕРСТВА

Цьогоріч завдяки зусиллям комунікаційної команди Центру громадянських свобод у нас з'явилося багато цінних медіапартнерів у роботі як на національну, так і на іноземну аудиторію.

Зокрема, у партнерстві з Медіа Центром Україна вийшов документальний фільм про історію Волонтерської премії під назвою «Від десятків до мільйонів», також інформаційними партнерами цього заходу стали телеканали «І+І» та «ICTV», які транслювали подію на своїх діджитал-майданчиках і тому загалом її побачило понад 10 000 людей. Ще один телеканал, з яким ми налагодили постійну співпрацю, — «Суспільне». У ефірі національного мовника та його регіональних філій ротувався ролик з вимогою звільнення усіх цивільних ув'язнених без умов та обмінів та цикл роликів з відповідями про найпоширеніші запитання щодо укриттів. Також інформаційними партнерами у різних наших заходах виступали телеканали «Еспресо», «Номадске», «Громадське радіо».

Ще одним нашим партнером став портал Dovidka.info від Центру стратегічних комунікацій, разом з яким ми випустили інструкції для близьких військово-полонених, цивільних заручників та зниклих безвісти та цикл роликів про укриття, який у сумі лише в YouTube набрав понад 1 мільйон переглядів.

СОЦМЕРЕЖИ

Комунікаційний відділ успішно розвивав присутність Центру громадянських свобод в соціальних мережах. Охоплення сторінки у Facebook за рік складає 472 тисячі й це на 18,7% вище порівняно з попереднім. Охоплення сторінки в Instagram за рік склало понад 706 тисяч користувачів та користувачок.

Також комунікаційна команда розвивала у соцмережах сторінки проєктів Центру громадянських свобод. Так, за рік охоплення у Facebook сторінки Київської школи прав людини складає 52 тисячі (+289,2%), сторінки Prisoners Voice — 163 тисячі (+43,3%), групи громадського моніторингу ОЗОН — 15 тисяч, Євромайдан SOS — 289 тисяч. Охоплення в Instagram за рік сторінки Київської школи прав людини склало майже 25 тисяч, сторінки Prisoners Voice — 97 тисяч, групи громадського моніторингу ОЗОН — 66 тисяч.

Окрім того, функціонує YouTube-канал та X (Twitter) Центру громадянських свобод. За рік роботи комунікаційна команда використовувала різні типи контенту для популяризації роботи організації та співпрацювала з іншими сторінками, наприклад, з україномовним ресурсом «Свідомі» ми спільно опублікували пост про укриття, а англомовний ресурс ukraine.ua залучили до популяризації проблеми жінок у неволі, саме там лише один пост зібрав понад 20 тисяч реакцій.

САЙТ

За рік роботи ми докорінно змінили роботу сайту Центру громадянських свобод. Нині він є інформаційним ресурсом, де оперативно з'являються новини про все, що робить організація. Також ми випустили низку аналітичних статей, заяв та оглядів. Згідно з Google Analytics за рік сайт охопив 78 тисяч

унікальних користувачів, а матеріали прочитали понад 508 тисяч разів.

ВИРОБНИЦТВО КОНТЕНТУ ТА ЗАЛУЧЕННЯ ВОЛОНТЕРІВ

Окремим продуктом, створеним комунікаційною командою, є документальний фільм «Голос Вікторії: щоденник викраденої вчительки», який розповідає історію вчительки математики з Чернігівщини, яку дев'ять місяців утримували у російській неволі. Ми презентували цю стрічку для різних аудиторій, зокрема в Україні телепрем'єра відбулася на каналі «Еспресо», а на YouTube-каналі Центру громадянських свобод стрічку переглянули 14 тисяч людей. На YouTube-каналі українського журналіста Володимира Золкіна, який відомий своїми допитати з російськими полоненими й продукт якого орієнтований на російську аудиторію, фільм має 216 тисяч переглядів. Також англомовну версію «Голос Вікторії» презентували на World Peace Forum у Барселоні.

Цьогоріч комунікаційна команда активно залучала волонтерів до своєї роботи, зокрема до виконання

креативних завдань. До прикладу, ілюстраторка Валерія Дахович намалювала обкладинку для брошури з 50 історіями цивільних ув'язнених, а художниця Нато Мікеладзе розробила стікерпак для Волонтерської премії. Також комунікаційна команда створила цикл роликів-подяк для волонтерів до цієї події.

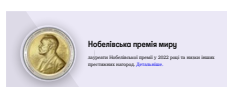
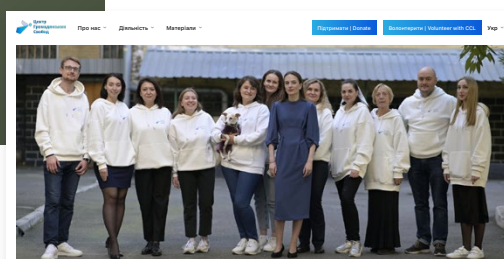
ПРАВОВАХИСНИЙ ДАЙДЖЕСТ

Цьогоріч комунікаційний відділ проводжував випуск правозахисного дайджесту, який виходить двома мовами — англійською та українською. Щотижня національні та іноземні ЗМІ, а також різноманітні інституції та партнери отримували дайджест, де ми розповідали про головні новини у сфері правозахисту в Україні та ділилися експертним коментарем в електронному вигляді через систему Send Puls. Згідно з нею відсоток відкриття дайджесту становить у середньому 25 %, що є хорошим показником.

Цьогоріч злагоджена командна робота, активність у роботі зі ЗМІ, успішний розвиток присутності в соціальних мережах та креативність у поширенні інформації заклали міцні фундаменти для подальшого розвитку та підвищення впливу Центру громадянських свобод на суспільство.

78 000+
унікальних
користувачів
сайту ЦГС

3.6.2. ПАРТНЕРСТВА

Цього року Центр Громадянських Свобод налагодив співпрацю з **Консультативною місією Європейського Союзу в Україні** щодо реформи сектору цивільної безпеки*. Та **Міжнародною комісією з питань зниклих безвісти** щодо координації зусиль з пошуку безвісти зниклих цивільних осіб-некомбатантів.

Ми продовжили системну роботу в коаліціях CivilM+, FIDH, PILPG, SUN, Genocide network, Парламентарі за глобальні дії, Коаліції за Міжнародний кримінальний суд та правозахисних групах. Разом з ініціативою Promote Ukraine ми проводимо спільні адвокаційні кампанії в Європейському Парламенті.

Голова Центру Олександра Матвійчук є віцепрезиденткою найстарішої міжнародної мережі правозахисних організацій FIDH. Наша організація бере активну участь в роботі мережі. Солідаризація 192 організацій з 117 країн значно посилила видимість українського громадянського суспільства і дозволила впливати в альтернативних форматах на діяльність міжнародних організацій та міжурядових організацій як Рада Європи, ПАРЕ, ОБСЄ

та ООН — задля формування нової системи світової безпеки спричиненого брутальною агресією Росії.

Окремими подіями стали низка зустрічей Олександри Матвійчук та Олександри Романцової в Раді Європи, ПАРЕ, Європейському парламенті, Парламентській асамблеї ОБСЄ, структурах ООН та посольствах держав-партнерів України. А також на всесвітньо відомих форумах як Мюнхенська безпекова конференція та Давоський економічний форум.

У ході адвокаційної роботи з політиками та лідерами думок у ЄС та Сполучених Штатах Америки, варто згадати окрему зустріч пані Матвійчук із Дідьє Рейндерсом, міністром закордонних справ Бельгії, Імон Гілмор, Спеціальним представником ЄС з прав людини, та Гілларі Клінтон.

ЦГС працює з понад 40 посольствами та постійними представництвами міжнародних структур в Україні.

Також Центр виступив як консультант для Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні, Консультативної Місії ЄС, Управління ООН з наркотиків і злочинності, Офісу Координаторки системи ООН в Україні, Представництва ЄС, Бюро ОБСЄ з прав людини та інших організацій.

Аналітичні напрацювання Центру передані спеціальній представниці Парламентської асамблеї ОБСЄ у справах Східної Європи Даніелі де Ріддер для включення у звіт, що потім презентували на конференції ОБСЄ у Ванкувері.

Наше інформаційне подання до ОБСЄ — це інформація про умисні вбивства, катування або нелюдське поводження, умисний напад

* Сектор цивільної безпеки — це правоохоронні органи й установи системи верховенства права, зокрема такі як Міністерство внутрішніх справ, Міністерство юстиції, Національна поліція, органи прокуратури, Служба безпеки України, Державна прикордонна служба, суди та антикорупційні органи. Також неабияку роль відіграють громадянське суспільство та Верховна Рада України.

на цивільні об'єкти: міста, села, житлові будинки або будівлі. Умисне завдання ударів по будинках, призначених для цілей релігії, освіти, мистецтва, науки або благодійності, історичним пам'яткам, госпіталям та місцям зосередження хворих та поранених. Примус громадян протилежної сторони до участі у військових діях проти їхньої власної країни, умисне

Харківській, Херсонській, Чернігівській областях.

ЦГС надає аналітичну підтримку партнерам. Ми ділимося досвідом, знанням локального контексту та нашою мережею.

Ми прагнемо підвищити спроможність державних органів ефективно забезпечувати правосуддя в умовах збройного конфлікту через отримання правового інструменту у вигляді змін

провів серію зустрічей для згуртування з PILPG, Redress, Justice Rapid Response, Asser Institute, Carnegie Endowment for International Peace, Georgetown Law, European Movement Ukraine, PAX та іншими організаціями.

Цього року Центр з візитом відвідав Михайло Лотман, депутат Естонського Парламенту. Також ЦГС зустрівся з представниками найбільших політичних партій Бундестагу СДПН (Соціал-демократична партія), ХДС (християнсько-демократична), ВДПН (Вільна демократична партія), Die Grünen (Зелені), та Die Linke, які з 24 лютого 2022 року цілком виступають за підтримку суверенітету нашої держави, принципу непорушності кордонів і дотримання норм міжнародного права.

Центр приділяє особливу увагу країнам Азії, Африки та Латинської Америки, адже ми маємо спільні проблеми та безпекові ризики. Саме тому виконавча директорка Центру громадянських свобод Олександра Романцова у складі української делегації завітала на 147-е засідання Асамблеї Міжпарламентського союзу у столиці Анголи — Луанді.

Окремо варто згадати зустрічі з сирійськими та тайванськими активістами. Центр є членом Сирійсько-української мережі (SUN). Разом з мережею 16 і 17 жовтня у Києві відбулася

вчинення дій, які наражають цивільне населення на голод, як спосіб ведення війни шляхом позбавлення його предметів, необхідних для виживання. Включаючи умисне створення перепон для надання допомоги, як це передбачено у Женевських конвенціях, у Донецькій, Дніпропетровській, Запорізькій, Київській, Луганській, Сумській,

до законодавства та роз'яснення положень Римського статуту як основи для міжнародного співробітництва та як орієнтиру для посилення системи міжнародної кримінальної юстиції.

Повномасштабне вторгнення спричинило консолідацію не лише населення України, а й іноземних політиків та активістів, які представляють демократичний світ. Центр

конференція «Justice and Accountability — New Ways of Thinking». Обговорювали важливі для Сирії та України питання, зокрема наслідки воєнних злочинів і злочинів проти людяності, політизацію гуманітарної сфери, геополітичну незахищеність, відсутність достатньої реакції з боку міжнародної спільноти, боротьбу з дезінформацією, загрози регіональній і глобальній безпеці та міжнародному правопорядку тощо.

24 квітня у Варшаві під час додаткового засідання з людського виміру ОБСЄ, ЦГС провів захід, присвячений примусовому переміщенню та депортації цивільного населення України, зокрема дітей, Російською Федерацією.

Під час щорічного засідання **ОБСЄ з людського виміру** (WHDC), яке тривало з 2 по 13 жовтня, представники ЦГС провели 2 події на теми «Фільтрація та примусове переселення: вивчення порушень Росією міжнародного права» та «Тортури цивільних заручників і військовополонених після вторгнення Росії в Україну», а також 12 адвокаційних зустрічей, присвячених протидії російській агресії, питанню звільнення українських заручників в РФ, взаємодії МКС з Україною тощо.

На цих та інших заходах ЦГС організовував окремі події, щоб проінформувати дипломатів різних

країн-членів ОБСЄ про проблеми, викликані російською збройною агресією проти України.

Всі інструменти, які надають міжнародні інституції, ЦГС використовує для розв'язання **конкретних питань**, над якими ми працювали протягом останнього року, а саме:

- документування воєнних злочинів та сприянні міжнародній системі кримінального правосуддя;
- просування законодавчих змін відповідно до принципів, найкращих практик та стандартів захисту прав людини та приведення українського законодавства у відповідність до стандартів ЄС;
- моніторинг стану утримання політичних в'язнів, цивільних заручників для їх подальшого звільнення з території Криму та РФ, а також в місцях нелегального утримання на тимчасово непідконтрольній території України.

4. ДОСЯГНЕННЯ

Автор John Thys — AFP/Getty Images

1

Time 100

Олександра Матвійчук посіла місце в престижному рейтингу Time 100. Вона відзначена за її багаторічну роботу та діяльність Центру громадянських свобод для розбудови демократичного майбутнього України та документування воєнних злочинів, вчинених Російською Федерацією задля притягнення воєнних злочинців до відповідальності.

2

A Speech to Europe 2023, Oleksandra Matviichuk «Speech to Europe»:

No Peace without Freedom, no Justice without Law

Цього року Олександра Матвійчук виголосила промову на площі Юденплатц у Відні у День Європи. Вона закликала до єдиного фронту, стверджуючи, що спільні цінності, а не географія, визначають ідентичність Європи. Варто згуртуватися у глобальний альянс для захисту основних прав у світі, що постійно стикається із загрозами.

3

Цьогоріч Олександра Матвійчук стала Амбасадоркою напряму «Права людини» Глобального договору ООН в Україні. Це українська

мережа найбільшої у світі спільноти відповідальних бізнесів. Дотримання прав людини лежить в основі 10 Принципів Глобального договору ООН, тож експертиза Олександри Матвійчук у сфері прав людини підсилить дію договору в Україні та сприятиме готовності українського бізнесу підтримувати ціннісну рамку прав людини в Україні.

4

Голос голови Центру громадянських свобод цьогоріч звучав на низці впливових міжнародних подій: Всесвітній економічний форум у Давосі, Мюнхенська безпекова конференція, Варшавський безпековий форум, які залучають провідних лідерів країн світу, щоб

обговорити найбільш актуальні питання, що стоять перед світом. Олександра Матвійчук говорила про необхідність захищати демократію та притягнути до відповідальності за злочини в Україні найвище керівництво Російської Федерації та всіх воєнних злочинців за вчинені воєнні злочини на території України. Також Олександра Матвійчук закликала продовжувати підтримку України у боротьбі за свій демократичний вибір.

5

Онлайн-гайд з прав людини

Разом з партнерами Baltic Human Rights Society розробили перший в Україні онлайн-гайд з прав людини українською та англійською мовами. У ньому права людини доступно пояснені на прикладі повсякденних ситуацій, максимально наближено до реалій та потреб українців. Доробок наповнений прикладами з правозахисних кейсів, історіями, фрагментами

з законодавства, та має інтуїтивно зрозумілий інтерфейс. Посібник призначений для підвищення поінформованості кожного громадянина — від школяра до юристів, — і буде доповнюватися новою актуальною інформацією.

6

Соняшникова декларація
Центр громадянських свобод сумісно з іншими лауреатами Нобелівської премії миру 2022 року та правозахисними організаціями створив Sunflower Declaration, як заклик до захисту правозахисників, що перебувають у небезпеці.

Документ, посилаючись на дослідження, окреслює таку необхідність та формулює конкретні рекомендації для урядів, міжнародних та донорських організацій, міст та університетів.

7

Фільм «Голос Вікторії»

Команда Центру громадянських свобод створила документальний фільм «Голос Вікторії: щоденник викраденої вчительки», який розповідає історію вчительки математики з Броварів, яка пережила російський полон. Телепрем'єра фільму відбулась на телеканалі Еспресо, а сукупна кількість переглядів фільму на Youtube

становить 231 647 тис. за 9 місяців. Також команда презентувала фільм на трьох міжнародних майданчиках — на Гельсінському книжковому ярмарку та Всесвітньому форумі миру у Барселоні (World Peace Forum), а також в Українському культурному центрі в Барселоні.

8

Група громадського спостереження ОЗОН спільно із Центром стратегічних комунікацій та Довідка.інфо створили серію роликів, які дають відповіді на запитання щодо прав використання укриттів. Ролики отримали статус соціальної реклами та транслювалися у метро Харкова, поїздах Інтерсіті, на Суспільному та Еспресо. Кількість переглядів роликів на Youtube складає понад 1 млн. переглядів за 5 місяців.

9

Цього року в межах навчання у КШПЛ провели понад 120 освітніх подій, у порівнянні із минулим роком, який налічував понад 40 освітніх подій. Також команда школи залучила до участі 4026 тис. учасників, які вперше відвідали події КШПЛ.

5. КОМАНДА

Олександра Матвійчук

Голова організації
oleksandra.matviichuk@ccl.org.ua

Анна Попова

Менеджерка проєкту
anna.popova@ccl.org.ua

Альона Максименко

Асистентка голови організації
alona.maksymenko@ccl.org.ua

Іванна Мальчевська

Менеджерка проєктів та волонтерської взаємодії
ivanna.malchevska@ccl.org.ua

Олександра Романцова

Виконавча директорка
sasha.romantsova@ccl.org.ua

Сергіна Тарнавська

Менеджерка проєкту
sergina.tarnavska@ccl.org.ua

Євгенія Кубах

Координаторка організаційного розвитку та залучення ресурсів
evhenia.kubakh@ccl.org.ua

Роман Неколяк

Координатор міжнародної взаємодії
roman.nekoliak@ccl.org.ua

Тетяна Козачок

Координаторка фінансового управління
tatiana.kozachok@ccl.org.ua

Альона Бульба

Менеджерка просвітницьких проєктів
alena.bulba@ccl.org.ua

Любов Гончарова

Головна бухгалтерка
lyubov.honcharova@ccl.org.ua

Христина Бучковська

Координаторка комунікації
khristyna.buchkovska@ccl.org.ua

Наталія Ящук

Координаторка управління проєктами
nataliia.yashchuk@ccl.org.ua

Марія Халюк

Асистентка виконавчої директорки
maria.khaliuk@ccl.org.ua

ПАРТНЕРСЬКА КОМАНДА

**Анна
Трушова**

Комунікаційна
менеджерка
anna.trushova@ccl.org.ua

**Альона
Данілова**

Комунікаційна
менеджерка
alona.danilova@ccl.org.ua

**Анастасія
Головненко**

Комунікаційна асистентка
голови організації
anastasiia.holovnenko@ccl.org.ua

**Святослав
Рубан**

Інформаційний
координатор
sviatoslav.ruban@ccl.org.ua

**Борис
Золотченко**

ІТ-підтримка
brungilda.golden@ccl.org.ua

**Іванна
Бугай**

SMM-Менеджерка
ivanna.buhai@ccl.org.ua

**Тетяна
Капустинська**

Копірайтерка
tetiana.kapustynska@ccl.org.ua

ЕКСПЕРТНА РАДА

**Вячеслав
Ліхачов**

Постійний експерт
v.likhachev@ccl.org.ua

**Олег
Мартиненко**

Постійний експерт
o.martynenko@ccl.org.ua

**Михайло
Савва**

Постійний експерт
m.savva@ccl.org.ua

**Володимир
Яворський**

Постійний експерт
v.yavorskyi@ccl.org.ua

**Костянтин
Задоя**

Постійний експерт
k.zadoia@ccl.org.ua

ПРАВЛІННЯ

**Лариса
Денисенко**

Членкиня Правління
denysenko.larysa@gmail.com

**Дмитро
Коваль**

Член Правління
dm.o.koval@gmail.com

**Олена
Каюмова**

Членкиня Правління
kayumovaef@gmail.com

**Аліса
Малицька**

Членкиня Правління
alisamalickaya@gmail.com

**Андрій
Кириленко**

Член Правління
a.kirilenko1980@gmail.com

**Ольга
Сагайдак**

Членкиня Правління
olga.korners@gmail.com

**Ігор
Козловський**

Член Правління
kozlovskyia@gmail.com

9 181 573,35

Шведське агентство з питань міжнародної співпраці та розвитку

8 245 368,00

Pact Inc (USAID)

3 415 813,90

Державний департамент США

SIGRID
RAUSING
TRUST

3 157 106,83

Сіґрід Раусінґ Траст

3 118 636,50

Національний Фонд
Демократичного Розвитку

2 751 832,75

Фундація «Інститут
відкритого суспільства»

Auswärtiges Amt

1 443 533,60

МЗС Німеччини («Обмін»)

6. ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

У 2023 РОЦІ
ОТРИМАНО
ПІДТРИМКУ:

Усі суми зазначені у гривнях

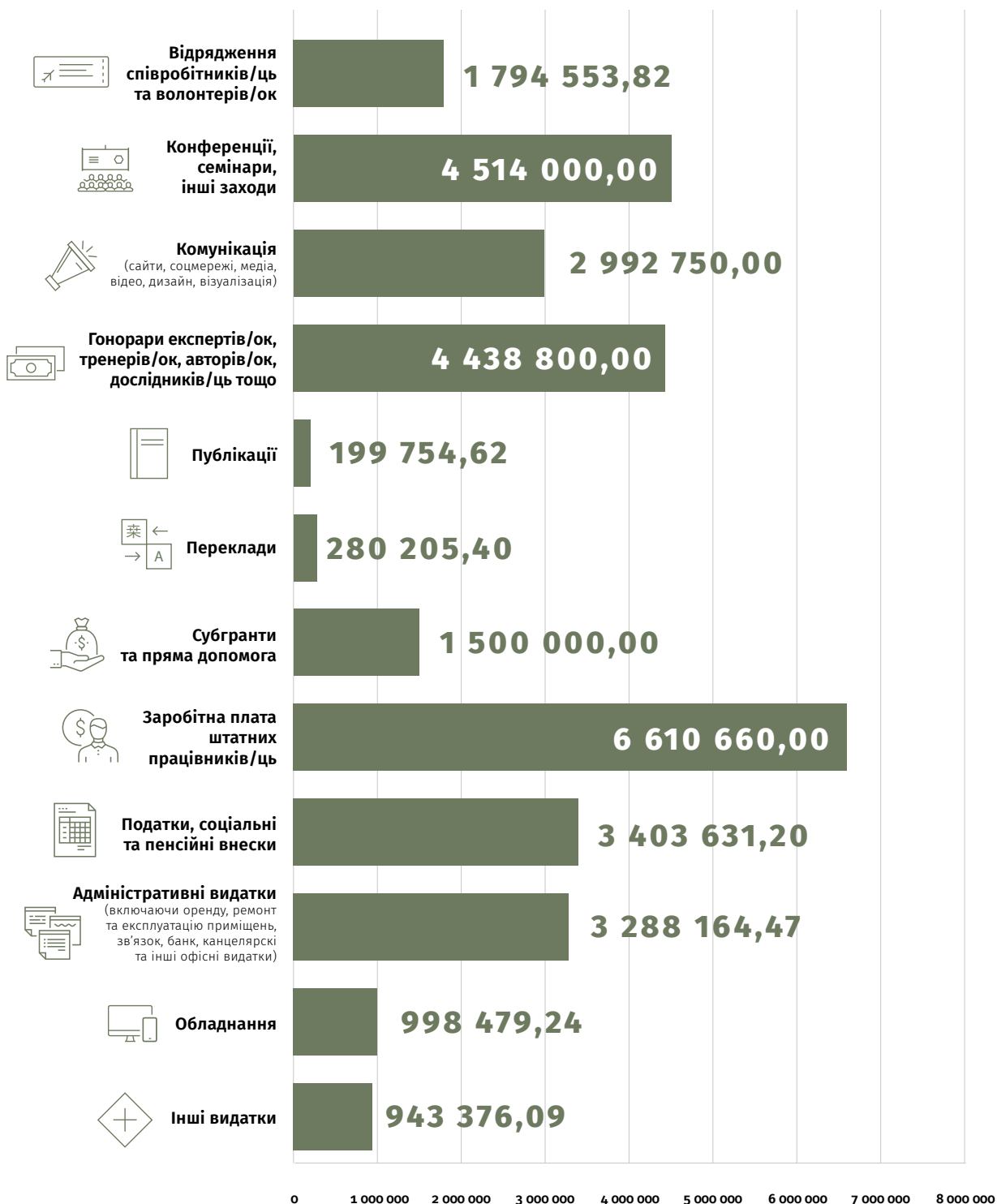
Baltic Human Rights Society

FRONT LINE DEFENDERS

ВИДАТКИ (УСІ СУМИ ЗАЗНАЧЕНІ У ГРИВНЯХ)

Всього доходів

33 993 950,68
ГРН

Всього витрат

30 964 374,84
ГРН

○ Центр
Громадянських
Свобод